

“אמור אל הכהנים בני אהרן”

הלקח הנשגב מן הכהנים להתגבר על היצר בתורה וקריאת שמע בלי הזכרת יום המיתה

בפרשתנו פרשת אמור (ויקרא כא-א): “ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו”. רש"י בפירושו מיישב כפל הלשון: “אמור אל הכהנים... ואמרת אליהם”, כמו שפירשו בגמרא (יבמות קיד.): “אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים”.

והנה מצינו ביאור נוסף על כפל הלשון: “אמור ואמרת” במדרש רבה בפרשתנו (ויק"ר כו-ה): “העליונים שאין יצר הרע מצוי בהם, אמירה אחת דיה להם, שנאמר (דניאל ד-יז) בגזירת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא, אבל התחתונים שיש בהם יצר הרע, הלוואי לשתי אמירות יעמדו, הדא הוא דכתיב, ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם”.

אמנם מדרש זה צריך ביאור רחב, מהו ענין שתי האמירות שהקב"ה אמר לתחתונים, ואיך הן מסייעות לתחתונים להתגבר על יצרם ולקיים את רצון ה'. זאת ועוד צריך ביאור, מה שמוסיף המדרש להביע את רצונו: “אבל התחתונים שיש בהם יצר הרע, הלוואי לשתי אמירות יעמדו”, ובכן מהו הספק אם שתי האמירות יסייעו לנו לעמוד כנגד היצר הרע.

פרשה זו שכתב לאהרן הכהן על יראתו הטהורה

פתח דברינו יאיר לבאר דברי חכמים וחיידותם, על פי מה שמצינו במדרש עוד מאמר סמוך לו (ויק"ר כו-ו):

“אמור אל הכהנים, הדא הוא דכתיב (תהלים י-י) יראת ה' טהורה עומדת לעד, אמר רבי לוי, מיראה שנתיירא אהרן מלפני הקב"ה, זכה וניתנה לו הפרשה הזו, שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבניו בניו עד סוף כל הדורות, ואיזו, זו פרשת המות, שנאמר ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן וגו'”.

וכבר נתייגעו מפרשי המדרש לבאר, מהו הקשר בין היראה שנתיירא אהרן מלפני הקב"ה, ובין מה שניתנה לו מדה כנגד מדה פרשה זו - פרשת המות: “שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות”. והנה מה שמצינו ביאור נפלא על מאמר זה ב”אהל יעקב” להמגיד מדובנא זצ”ל, ונרחיב בביאור דבריו בתוספת תבלין מסופרים וספרים הקדושים, על פי מה ששנינו בגמרא (ברכות ה.):

“אמר רבי שמעון בן לקיש, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר (תהלים ד-ה) רגזו ואל תחטאו, אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, שנאמר (שם) אמרו בלבבכם, אם נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קריאת שמע, שנאמר (שם) על משכבכם, אם נצחו מוטב, ואם לאו יזכור לו יום המיתה, שנאמר (שם) ודומו סלה”.

נמצינו למדים שיש ג' עצות איך להתגבר על היצר: (א) תורה. (ב) קריאת שמע. (ג) הזכרת יום המיתה. ודקדקו המפרשים, מאחר שהעצה של הזכרת יום המיתה היא כל כך טובה, שהיא מכניעה את היצר אפילו כאשר ב' העצות של תורה וקריאת שמע אינן מועילות, מדוע אם כן לא ציוו חכמינו ז"ל להשתמש מיד בעצה זו של הזכרת יום המיתה, שאז מובטח לו לכאורה שיתגבר על היצר הרע.

הזכרת יום המיתה עלולה להביא לידי עצבות

ותירץ ב”אגרא דכלה” (פרשת תולדות ד"ה ויאמר הנה נא זקנתי), כי על ידי הזכרת יום המיתה יש חשש שיבוא לידי עצבות ולא יוכל לעבוד את ה' מתוך שמחה, לכן עדיף שינסה קודם

לבטל את היצר על ידי עסק התורה וקריאת שמע, המביאים את האדם לידי עבודת ה' בשמחה, כמו שכתוב (תהלים יט-ט): “פקודי ה' ישרים משמחי לב, מצות ה' ברה מאירת עינים”, והיה אם לא הצליח לבטל את היצר על ידי תורה וקריאת שמע, כי אז יזכיר לו יום המיתה כדי לבטלו אפילו אם יבוא לידי עצבות, והנה הדברים בלשון קדשו:

“מה שאמרו בדברי חכמינו ז"ל, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב, ואם לא וכו', ואם לאו יזכיר לו יום המיתה, הוא רפואה בדוקה יותר מקריאת שמע ותורה, מה היא המניעה שלא יזכיר לו תיכף וינצל מכל רע. אך הוא בוודאי שאינו מהראוי לעורר יראה פחותה הלזו המביאה לידי עצבות, אם לא על צד ההכרח שיראה שאין עוזר לו נגד היצר הרע.”

על כן מוטב לו לבוא לידי עצבות, ולא יעבור על התורה לשמוע לעצת היצר הרע, אבל כל זמן שיש באפשרי לעמוד נגד יצר הרע באיזה תחבולה אחרת, ירחיק את עצמו מיראת העונש ומזכרון יום המיתה, בכדי שלא יבוא לידי עצבות, כי על ידי זה ירע לבבו ולא יעבוד את השי"ת בשמחה, ויסתלק ממנו הרוח הקודש”.

על פי האמור מפרש ה”אגרא דכלה” כמין חומר, מה שאמר יצחק אבינו לעשו הרשע לפני פטירתו (בראשית כז-ב): “ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי”. הביאור בזה על פי הידוע כי יצחק אבינו עבד את ה' בפחד ויראה, כמו שכתוב (בראשית לא-מב): “אלקי אברהם ופחד יצחק”, אם כן היינו עלולים לטעות שהשיג את מדת היראה על ידי שהזכיר תמיד את יום המיתה שהיא יראת העונש.

מדרש: "העליונים שאין יצר הרע מצוי בהם אמירה אחת דיה להם... אבל התחתונים שיש בהם יצר הרע הלוואי לשתי אמירות יעמדו"

שתי האמירות הן תורה וקריאת שמע המסייעות להתגבר על היצר, הלוואי שלא יצטרכו גם להזכרת יום המיתה

אגרא דכלה: טוב להתגבר על היצר בתורה וקריאת שמע, כי הזכרת יום המיתה מביאה את האדם לידי עצבות

דוד המלך אמר: "ללמד בני יהודה קשת" - שיתגברו על היצר על ידי קש"ת נוטריקון קריאת ש'מע תורה

"כי ביום אכלך ממנו מות תמות"

בענין נפלא זה דבר בעתו מה טוב להביא שלש פנינים יקרות מזהב ומפז, ממשנתו הטהורה של הגאון הקדוש בעל ה"הפלאה" ב"פנים יפות" על התורה, וזה יצא ראשון מה שהרחיב לבאר בפרשת בראשית מה שהזהיר הקב"ה את אדם הראשון (בראשית ב-יז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות".

והנה אחרי שחטא אמנם נגזרה עליו ועל כל הנבראים מיתה, ועל זה כתוב (שם ג-כב): "ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע, ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, וישלחהו ה' אלקים מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לוקח משם". ובדרך הפשט משמע כאילו גם זה הוא חלק מהעונש, שלא יאכל מעץ החיים ויחיה לעולם, אולם ה"פנים יפות" מבאר כי גזירת המיתה, וגם השמירה שלא יאכל מעץ החיים היא לטובת האדם.

והביאור בזה, כי אחרי שחטא אדם הראשון באוכלו מעץ הדעת נכנס בו יצר הרע, כמו שפירש רש"י (בראשית ב-כח): "לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע וידע מה בין טוב לרע". והנה לפני שחטא מעץ הדעת ועדיין לא נכנס בו יצר הרע בפנימיות גופו ונפשו, כי אז היה יכול להתגבר על הנחש הוא היצר הרע החיצוני על ידי עסק התורה וקריאת שמע, אבל אחרי שאכל מעץ הדעת ונכנס בו יצר הרע, אי אפשר להכניע את היצר רק על ידי הזכרת יום המיתה.

הנה כי כן זהו שהזהיר הקב"ה את אדם הראשון: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות", כי מחמת שיכנס בך היצר הנה בהכרח שתיגזר גזירת המיתה על

נמצא כי העצה להציל את הצדיקים ממתיה, היא על ידי התגברות על היצר בתורה וקריאת שמע, כי אז אין צורך שיזכרו ביום המיתה על ידי מיתת הצדיק. וזהו שקונן דוד על פטירת שאול ויהונתן בנו: "ללמד בני יהודה קשת" - קש"ת נוטריקון תורה קריאת ש'מע, שצריך ללמד את בני ישראל איך להתגבר על היצר באמצעות תורה וקריאת שמע, כי על ידי זה לא יצטרך הצדיק למות קודם זמנו.

אך מנין אנו למדים שאפשר ללמד לבני יהודה, להתגבר על היצר הרע רק על ידי קש"ת - תורה קריאת ש'מע, לכן הוסיף דוד המלך להביא הוכחה ברורה לכך: "הנה כתובה על ספר הישר", ענין זה כתוב בספר בראשית שאמר יצחק אבינו: "הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי", שלימד את בניו שאפשר להתגבר על היצר על ידי תורה וקריאת שמע בלי צורך להיזכר ביום המיתה, הרי מבואר שאפשר ללמד את בני יהודה קש"ת, להתגבר על היצר על ידי תורה קריאת ש'מע.

בדרך זו יש לפרש ברית הקשת שכרת הקב"ה עם הנבראים אחרי המבול (בראשית ט-יג): "את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ, והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן, וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם... ולא יהיה עוד המבול לשחת כל בשר, והיתה הקשת בענן וראיתה לזכור ברית עולם".

הביאור בזה, כי עונש המבול היה כדי להזכיר לאלו שנשארו אחריהם את יום המיתה, וכל זה משום שעדיין היה לפני מתן תורה ולא היתה להם העצה של תורה וקריאת שמע, לכן עשה הקב"ה ברית בינו ובין הארץ, כי בזכות קש"ת - תורה קריאת ש'מע, לא יהיה עוד המבול לשחת כל בשר, כי שוב אין צורך בהזכרת יום המיתה.

לכן גילה יצחק אבינו לדורות עולם שורש מדת היראה שלו: "ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי". כלומר למרות שכבר זקנתי, לא הייתי צריך אף פעם לבטל את היצר הרע על ידי הזכרת יום מותי שמביאה לעצבות, אלא התגברתי עליו על ידי שעסקתי בתורה ומצות קריאת שמע, שתי העצות המביאות את האדם לעבוד את ה' בשמחה וביראת הרוממות, שהיא הרבה יותר במעלה מלעבוד את ה' רק ביראת העונש עכדה"ק.

וכן כתב מרן ה"חתם סופר" (פרשת כי תבוא דף קיב ד"ה ונתנך הא') פירוש זה בשם מורו ורבו בעל ה"הפלאה" זי"ע, בלשון קדשו:

"הצדיקים קדושי עליונים אינם צריכים לזכור יום המיתה, כמו שכתב מורי הגאון בהפלאה על פסוק הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי, פירוש לא הוצרכתי לזכור יום מותי". וכן הביא ב"דרושים ואגדות" (דף ר"ד"ה אמנם): "כמו שאמר מורי ורבי נרו יאיר, שבזה התפאר יצחק אבינו ע"ה, הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי, לא הוצרכתי עדיין לזכור יום מיתתי, כי בטלתי היצר הרע בלאו הכי".

"ללמד בני יהודה קשת"

על פי דבריהם הקדושים יפתח לנו פתח לפרש דברי נעים זמירות ישראל דוד המלך, בהספדו על שאול המלך ויהונתן בנו שנהרגו על ידי הפלשתים (שמואל ב א-יח): "ויקונן דוד את הקינה הזאת על שאול ועל יהונתן בנו, ויאמר ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר". ופירש רש"י: "הלא היא כתובה על ספר בראשית שהיא ספר ישירים אברהם יצחק ויעקב". ויש לתמוה, האם לא מצא דוד המלך שבח יותר גדול על שאול ועל יהונתן, רק בזה שצריך ללמד את בני יהודה קשת.

נקדים מה שכתוב (ישעיה נז-א): "כי מפני הרעה נאסף הצדיק". ויש לומר הכוונה בזה, כי מחמת שאין בני הדור מתגברים על היצר על ידי שתי עצות של תורה וקריאת שמע, לכן הם צריכים להיזכר ביום המיתה על מנת להתגבר על היצר. אך הלא היצר מסמא את עיני האדם בטענה שעודנו צעיר לימים ואין הוא עומד למות כל כך מהר, לכן מסלק הקב"ה את הצדיק מן העולם, כדי שעל ידי זה יתמלאו בני דורו חיל ורעדה מיום המיתה, בחשבם אם בארזים נפלה שלהבת אנן מה נענה אבתריה.

עד אחד, יד העדים תהיה בו בראשונה להמית ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך". ויש לומר שהתורה הקדושה רמזה בזה על שלש העצות להתגבר על היצר, תורה, קריאת שמע והזכרת יום המיתה.

הנה כי כן זהו רמז הכתוב: "על פי שנים עדים", ב' העצות של תורה וקריאת שמע, "או שלשה עדים", ג' העצות של תורה, קריאת שמע והזכרת יום המיתה, דהיינו כשאינו יכול להתגבר על ידי ב' העצות של תורה וקריאת שמע, "יומת המת", יומת היצר הרע שהוא בבחינת מת בהיותו מסטרא דמותא, אמנם: "לא יומת על פי עד אחד", לא טוב להמית היצר רק על ידי עד אחד שהיא העצה הג' של הזכרת יום המיתה.

ומפרש והולך: "יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו", מקודם ישתמש עם ב' העדים שהם ב' העצות של תורה וקריאת שמע כדי להמית היצר, "וייד כל העם באחרונה", יד כל המוני העם שאין להם הכח להתגבר על היצר על ידי תורה וקריאת שמע לבד, הנה באין ברירה ישתמשו עם העצה האחרונה להזכיר לעצמם יום המיתה, וכל זה במטרה: "ובערת הרע מקרבך", כדי לבער היצר הרע מקרבך עכדה"ק.

נמצינו למדים מכל זה, שצריך לעשות השתדלות להתגבר על היצר על ידי ב' העצות של תורה וקריאת שמע ולא על ידי הזכרת יום המיתה, או כביאור של ה"אגרא דכלה", כדי שיעבוד את ה' מתוך שמחה ולא מתוך עצבות, או כביאור של ה"פנים יפות", כי כשעוסק בתורה ומצוות הוא עוסק גם כן בעבודת ה', ולא רק כאמצעי להתגבר על היצר הרע, אלא שאם לא הצליח להתגבר על היצר הרע בשתי העצות הראשונות, ישתמש בעצה השלישית להזכיר לו יום המיתה.

"הי תורה והי מצוה דמגנו עלן"

בדרך זו במסילה נעלה לחזור לדברי ה"א"ה לעקב" להמגיד מדובנא, שעוסק כאמור בשלש עצות הללו להתגבר על היצר הרע, ומפרש בזה מאמר תמוה בגמרא (ברכות לא.):

"אמרו ליה רבנן לרב המנונא זוטי בהלולא [בשמחת הנישואין] דמר בריה דרבינא, לישרי לן מר [ישיר לנו מר שירה], אמר להו, ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן [ווי לנו שאנו עתידיים

מדרש: "מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה, זכה וניתנה לו הפרשה הזו, שאינה זזה ממנו ולא מבניו עד סוף כל הדורות"

פנים יפות: הקב"ה גזר מיתה על אדם הראשון לטובתו, כדי שיוכל להתגבר על היצר בהזכרת יום המיתה

המגיד מדובנא: תכלית העסק בקבורת המת, כדי שיתגברו על היצר הרע על ידי הזכרת יום המיתה

כהנים העוסקים בתורה וקריאת שמע אסורים לטמא למת, כדי שלא יתגברו על היצר בהזכרת יום המיתה

ומפרש בהקדם לבאר מדוע עדיף להתגבר על היצר על ידי שתי העצות של תורה וקריאת שמע, מלהתגבר עליו על ידי העצה השלישית של הזכרת יום המיתה, כי עסק התורה הוא מצוה גדולה עד מאד כמו ששינינו במשנה (פאה פ"א מ"א): "ותלמוד תורה כנגד כולם". וכן קריאת שמע היא מצוה גדולה לקבל עליו עול מלכות שמים ועול המצוות, אבל הזכרת יום המיתה הרי אין בה שום מצוה מצד עצמה, כי אם כעצה כדי להתגבר על היצר הרע שמתגבר עליו.

לכן ברור כי עדיף להתגבר על היצר הרע על ידי עסק התורה וקריאת שמע שהן מצוות מצד עצמן, אלא שאחר כך הוסיפו חכמינו ז"ל עצה שלישית להמוני העם, שאינם במדרגה לעסוק בתורה לשמה ולקרוא קריאת שמע בכוונה הראויה להתגבר על היצר הרע, שיוסיפו גם כן לזכור את יום המיתה כדי להתגבר על יצרם.

על פי האמור הוא מפרש כמין חומר: "ראה נתתי לפניך היום", ב' דרכים איך להתגבר על היצר, דרך ראשונה היא, "החיים והטוב", על ידי תורה וקריאת שמע שהן בבחינת חיים וטוב, כי בעסקינו בהן אין שום צורך להיזכר ביום המיתה, אלא אפשר לחשוב רק על החיים והטוב. דרך שנייה היא, "ואת המות ואת הרע", על ידי הזכרת יום המיתה, שעתידי הקב"ה להעניש אותו בגיהנם על כל מעשיו הלא טובים, ומבקש הקב"ה: "ובחרת בחיים", תבחר נא בעצה של חיים להתגבר על היצר על ידי תורה וקריאת שמע, "למען תחיה אתה וזרעך".

"על פי שנים עדים" או שלשה עדים יומת המת"

והנה הגענו לפנינו היקרה השלישית של ה"פנים יפות" (פרשת שופטים), שמפרש בדרך נפלא מקראי קודש (דברים יז-י): "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי

כל הנבראים, כי רק אז תוכל להתעורר ביראת ה' על ידי הזכרת יום המיתה. וזהו שחשש הקב"ה שיאכל האדם מעץ החיים וחי לעולם, ואז הרי לא יוכל להתגבר על היצר על ידי הזכרת יום המיתה, לכן לטובתו גירשו הקב"ה כדי שתחול עליו ועל כל הנבראים גזירת המיתה, ויוכל על ידי זה להתגבר על היצר.

על פי האמור מוסיף ה"פנים יפות" לפרש מה שאמר דוד המלך (תהלים פט-מט): "מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו מיד שאול סלה". פירוש, מי זה הגבר אשר ירצה לחיות בחיים של תורה ולא יראה מות, הנה דבר כזה אי אפשר, כי בלא ראיית המות הוא עלול ליפול ברשת היצר, לכן רק על ידי שיראה את המות כנגד עיניו, יזכה להתגבר על היצר ולמלט נפשו מיד שאול סלה.

בדרך זו הוא מפרש מאמר המשנה (אבות פ"ב מ"ד): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". כלומר אל תאמין בעצמך שתוכל להתגבר על היצר, "עד יום מותך", עד שתזכיר לעצמך יום מותך. וזהו שאמר גם כן דוד המלך (תהלים לג): "ה' העלית מן שאול נפשי חייטני מיורדי בור". פירוש, כדי לחיות בחיים של תורה ועבודת ה', עיקר החיות היא מזה שאני זוכר תמיד שאני עתיד למות ולהיות מיורדי בור.

"ובחרת בחיים" למען תחיה אתה וזרעך"

והנה עוד פנינה יקרה בדברי ה"פנים יפות" (פרשת ראה ד"ה ראה נתתי) לפרש מאמר הקב"ה לישראל (דברים ל-טו): "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע". ומסיים הקב"ה את דבריו (שם יט): "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך". ולכאורה קשה איך יעלה על הדעת שלא יבחר האדם בחיים, עד שהקב"ה צריך לבקש מן האדם "ובחרת בחיים".

למות, ווי לנו שאנו עתידיים למות], אמרי ליה אנו מה נעני בתוך [מה נענה אנו אחרוך], אמר להו הי תורה והי מצוה דמגנו עלך". פירש רש"י: "היכן התורה שעסקנו והיכן המצוות שאנו מקיימין, שיגינו עלינו מדינה של גיהנם".

הביאור בזה, כי רב המנונא זוטי ברצותו לעורר אותם אל היראה, שלא יבואו ח"ו להתהולל בשמחת הנישואין שלא לשם מצוה, אחז בקצה האחרון בעצה השלישית של הזכרת יום המיתה, ולכן אמר להם: "ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן", לרמז להם בכך שהעצה להתגבר על היצר היא על ידי הזכרת יום המיתה. על כך אמרו לו תלמידיו: "אנו מה נעני בתוך", אם גברא רבה כמוך צריך להתגבר על היצר באמצעות הזכרת יום מיתה, אנו תלמידיך הקטנים מה נענה אחרוך.

"אמר להו הי תורה והי מצוה דמגנו עלך". כלומר מי יתן והיה בנו כח להתגבר על היצר על ידי תורה וקריאת שמע, אך בעוונותינו הרבים: "הי תורה", איה התורה, "והי מצוה", איה המצוה של קריאת שמע "דמגני עלך" שיגנו עלינו מהיצר, ולכן בהכרח שנשתמש עם העצה של הזכרת יום המיתה.

מוסיף על כך המגיד מדובנא, כי ההתעסקות בקבורת מתים יש בה תועלת גדולה, כי על ידי זה יבוא האדם בקלות להיזכר ביום המיתה ויוכל להתגבר על היצר. אך לפי זה נשאלת השאלה מדוע אם כן צוה הקב"ה לכהנים בני אהרן: "לנפש לא יטמא בעמיו", הלא לכאורה היה יותר טוב שיעסקו במתים כדי להיזכר ביום המיתה.

לכן כדי לתרץ ענין זה אומר המדרש: "הדא הוא דכתיב יראת ה' טהורה עומדת לעד".

כלומר כאשר האדם זוכה ליראת ה' טהורה, שמתיירא מהקב"ה יראת הרוממות בגין דאיהו רב ושליט, ואינו צריך להתעורר מהזכרת יום המיתה, הנה יראה טהורה כזו יש לה מעלה נפלאה שהיא "עומדת לעד", אפילו כשלא יזכר ביום המיתה שסופו למות.

הנה כי כן זהו שאמר רבי לוי: "מיראה שנתיירא אהרן מלפני הקב"ה", שהיתה לו יראה אמיתית מהקב"ה, ולא היה צריך לחפש דרכים איך להתעורר על ידי הזכרת יום המיתה, לכן מדה כנגד מדה: "זכה וניתנה לו הפרשה הזו, שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות, ואיזו, זו פרשת המת, שנאמר ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן וגו'".

כלומר מטעם זה נתן הקב"ה לאהרן ובניו הכהנים פרשה זו, שלא יטמאו למתים לעסוק בקבורתם כדי להיזכר ביום המיתה, כדי ללמדם בכך דעת כי בהיותם כהנים עובדי ה', הרי הם צריכים להיות במדרגה כזו, שלא יצטרכו להתעורר ביראת ה' על ידי הזכרת יום המיתה, אלא יעסקו בתורה וקריאת שמע ויתגברו על היצר על ידי יראת ה' טהורה. אלו תוכן דבריו המתוקים.

שתי אמירות תורה וקריאת שמע

מעתה הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה מאמר המדרש המוקדם לו בישוב כפל הלשון אמור ואמרת: "העליונים שאין יצר הרע מצוי בהם, אמירה אחת דיה להם, שנאמר בגזירת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא, אבל התחתונים שיש בהם יצר הרע, הלוואי לשתי אמירות יעמדו, הדא הוא דכתיב, ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם".

הביאור בזה, כי העליונים המלאכים שאין להם יצר הרע, די להם אמירה אחת שהקב"ה אומר להם כדת מה לעשות, והם ממלאים את שליחותם מיד בלי שום עיכוב ומניעה, שהרי אין להם יצר הרע שיצטרכו להתגבר עליו. אולם התחתונים שיש בהם יצר הרע להתגבר עליו, הנה הם צריכים שתי אמירות, שהן שתי העצות של עסק התורה וקריאת שמע, שעל ידן אפשר להתגבר על היצר הרע.

וזהו ביאור הענין שמצינו בגמרא (שבת פח:) כי בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, באו המלאכים בטענה להקב"ה: "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו... אשר תנה הודך על השמים". כלומר שראוי לתת להם את התורה. והשיב להם משה רבינו בפליאה עצומה: "יצר הרע יש ביניכם". כלומר הלא אין לכם יצר הרע שתצטרכו להתגבר עליו על ידי עסק התורה, לכן דוקא בני אדם שיש להם יצר הרע, צריכים לקבל את התורה כדי להתגבר על ידי העסק בה על היצר הרע.

ועל כך מסיים המדרש: "הלוואי לשתי אמירות יעמדו", כלומר הלוואי שיצליחו בני ישראל להיות בבחינת אהרן ובניו, להתגבר על היצר הרע בשתי עצות הללו של תורה וקריאת שמע, שהרי ישנם כאלה שאינם מצליחים להתגבר בשתי עצות הללו, והם צריכים להוסיף עוד עצה שלישית של הזכרת יום המיתה. ומסיים המדרש: "הדא הוא דכתיב, ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם", שנזכרו שם שתי אמירות לרמז בכך, שהקב"ה משתוקק שאיש ישראל יתגבר על היצר הרע בשתי אמירות שהן תורה וקריאת שמע.

